

مدیریت ریسک

در بخش‌های جراحی و مراقبت‌های ویژه

نویسندگان:

دکتر محمد حسن محمدیان

فاطمه رضایی

دکتر مسعود فردوسی

گلرخ عتیقه چیان

عنوان و نام پدیدآور	مدیریت ریسک در بخش‌های جراحی و مراقبت‌های ویژه نویسندگان محمدحسین یارمحمدیان... (و دیگران).
مشخصات نشر	اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۲۷ ص.
شابک	۹۷۸۹۶۴۵۲۴۵۳۵۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبپا
یادداشت	نویسندگان محمدحسین یارمحمدیان، فاطمه رضایی، مسعود فردوسی، گلرخ عتیقه‌چیان.
موضوع	بیمارستان‌ها — مدیریت ریسک
موضوع	بهداشت — خطر سنجی
موضوع	بخش مراقبت‌های ویژه — پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	پزشکی — تسهیلات — مدیریت ریسک
شماره افزوده	یارمحمدیان، محمدحسین، ۱۳۴۰ -
شماره افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان
ردم کنگره	۱۳۹۳ ۴م/۹۷۱/۳۸۸۸
کدی دیویی	۳۶۲/۱۱-۰۶۸۱
شماره کتابشناختی	۳۴۶۹۱۶۲

سازمان پزشکی و تندرستی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مدیریت ریسک در بخش‌های جراحی و مراقبت‌های ویژه

ناشر: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

نویسندگان: محمدحسین یارمحمدیان، فاطمه رضایی، مسعود فردوسی، گلرخ عتیقه‌چیان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۴۵۳۵۹

تعداد صفحات: ۲۴۷

قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰

کلیه حقوق برای دانشگاه علوم پزشکی اصفهان محفوظ است

آدرس: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان — ص. پ. ۱۹، ۴۷۴

E-mail: publications@mui.ac.ir

<http://publications.mui.ac.ir>

تلفن: ۰۳۱-۳۷۹۲۳۰۶۶-۷

دورنما: ۰۳۱-۳۶۶۸۵۷۶۳

۱۵.....	مقدمه
۱۷.....	فصل اول: مبانی نظری
۱۸.....	مقدمه
۱۹.....	تعریف ریسک (Risk Management)
۱۹.....	تعریف
۲۰.....	تاریخچه مدیریت ریسک
۲۱.....	شناخت نقش مدیریت ریسک در برنامه ریزی
۲۳.....	مدیریت ریسک در بهای ناماست و درمان
۲۳.....	تعریف
۲۳.....	تاریخچه مدیریت ریسک در بهای ناماست و درمان
۲۶.....	فرآیند مدیریت ریسک
۲۷.....	گام اول: شناسایی و تحلیل ریسک
۲۷.....	الف) شناسایی ریسک
۳۰.....	ب) تحلیل ریسک
۳۱.....	مدل شناسایی خطر یا مخاطره (Hazard identification model)
۳۱.....	خلاصه و توصیفها (Summaries and descriptions)
۳۱.....	تحلیل خوشه‌ای و روندها
۳۲.....	همبستگی‌ها (Correlations)
۳۲.....	تجزیه و تحلیل ریسک (Risk analysis)
۳۲.....	تجزیه و تحلیل علی (Causal analysis)
۳۲.....	تجزیه و تحلیل سیستم‌ها (Systems analysis)
۳۵.....	گام دوم: بررسی و ارزیابی تکنیک‌های متفاوت مدیریت ریسک
۳۵.....	تکنیک‌ها و راهکارهای استراتژی کنترل ریسک (Risk Control)
۳۷.....	تکنیک‌ها و راهکارهای استراتژیک ریسک تامین مالی (Risk Financing)
۳۷.....	پذیرش ریسک یا محافظت در برابر آن (Risk Acceptance or Retention)
۳۹.....	گام سوم: انتخاب بهترین تکنیک مدیریت ریسک

۴۰	گام چهارم: اجرای تکنیک منتخب
۴۰	گام پنجم: پایش و اصلاح برنامه مدیریت ریسک
۴۱	ارزیابی ریسک (Risk Assessment)
۴۳	مدل‌های ارزیابی ریسک
۴۳	تحلیل درخت خطا (FTA: Fault Tree Analysis)
۴۵	تحلیل مقدماتی مخاطرات (Preliminary Hazard Analysis: PHA)
۴۶	تحلیل مخاطرات عملیاتی و پشتیبانی (Operating and Support Hazard Analysis: O&S)
۴۸	بزار تحلیل حالات بالقوه خطا و اثرات آن در بهداشت و درمان
۴۹	تحلیل خطر در سیستم (Subsystem Hazard Analysis: SSHA)
۴۹	تحلیل مخاطرات عملکردی (Functional Hazard Analysis: FHA)
۴۹	تحلیل خطاهای انسانی (Human Error Analysis: HEA)
۵۰	مدل‌ها و تکنیک‌های منتخب مدیریت ریسک در بهداشت و درمان
۵۰	تحلیل علل ریشه‌ای (Root Cause Analysis)
۵۰	تاریخچه
۵۱	تحلیل علل ریشه‌ای در بهداشت و درمان
۵۳	مزایا
۵۳	محدودیت‌ها
۵۴	روش شناسی مدل تحلیل علل ریشه‌ای (RC)
۵۸	تجزیه تحلیل حالات خطر و اثرات آن (MEA)
۵۸	تاریخچه
۵۹	FMEA در بهداشت و درمان
۵۹	مزایا
۶۰	معایب
۶۱	متدولوژی FMEA
۶۳	مقایسه تطبیقی مدل‌ها و تکنیک‌های منتخب مدیریت ریسک در بهداشت و درمان
۶۳	ارتباط بین مدل FMEA و RCA
۷۱	فصل دوم: مدیریت ریسک بالینی بخش جراحی
۷۲	مقدمه
۷۳	مباحث پایه مدیریت ریسک در اعمال جراحی

۷۵.....	ارزیابی و درمان قبل از عمل جراحی
۷۶.....	رضایت آگاهانه
۷۷.....	مستند سازی مدارک پزشک (قبل از عمل جراحی)
۷۸.....	الویت بندی بیماران قبل ورود به ادمیت اتاق عمل
۸۱.....	ویژگی های بیمار
۸۵.....	خطرات مربوط به حین عمل جراحی
۸۵.....	کاهش تحریک پذیری و بیهوشی (Sedation & Anesthesia)
۸۷.....	تماس با خون بعد از جراحی
۸۸.....	سیلنت ها بیومدیکال (پزشکی)
۸۹.....	باقی ماندن بیمار تاجری
۸۹.....	آسیب بدگی جراحات ناشی از فشار و سوختگی
۹۰.....	جراحی با لایه
۹۱.....	مستند سازی مدارک پزشک هنگام حضور بیمار در اتاق عمل جراحی
۹۳.....	مراقبت های بهبودی بیمار بعد از عمل جراحی
۹۴.....	مستند سازی مدارک پزشک (بعد از خروج بیمار از اتاق عمل جراحی)
۹۵.....	مستند سازی مدارک پزشک از IC HO
۹۶.....	نحوه مدیریت ریسک در بخش اعمال جراحی
۹۸.....	بومی سازی چک لیست SURPASS پس از ترجمه
۱۰۵.....	فرآیند نهایی پذیرش بیمار جهت جراحی با الگو چک لیست SURPASS
۱۰۵.....	فرآیند پذیرش بیمار در در بخش اعمال جراحی
۱۰۵.....	فاز های اصلی فرآیند مورد نظر
۱۱۴.....	برخی از خطرات، علل، اثرات و سدهای دفاعی فرآیند فوق
۱۱۴.....	حالت های خطر مربوط به فاز ۱: فرآیند مرحله قبل از ورود به اتاق عمل بخش یا دی کلینیک
۱۳۶.....	حالت های خطر مربوط به فاز ۲: فرآیند پذیرش هنگام ورود بیمار به ادمیت اتاق عمل
۱۴۳.....	حالت های خطر و جداول FMEA مربوط به فاز ۱-۳: تحویل بیمار از ادمیت به تخت عمل (توسط کادر اتاق عمل)
۱۵۳.....	حالت های خطر مربوط به فاز ۲-۳: تحویل بیمار به تیم بیهوشی
۱۶۵.....	حالت های خطر مربوط به فاز ۴: تحویل بیمار از تخت عمل به ریکاوری خروجی
۱۷۲.....	حالت های خطر مربوط به فاز ۵: تحویل بیمار از ریکاوری به ICU یا بخش مربوطه
۱۷۶.....	نتیجه گیری

فصل سوم: مدیریت ریسک در بخش مراقبت‌های ویژه (ICU).....	۱۸۱
مقدمه.....	۱۸۲
تعریف بخش.....	۱۸۳
تاریخچه تأسیس بخش ICU.....	۱۸۳
بیماران بستری در بخش ICU.....	۱۸۴
خصوصیات بخش ICU.....	۱۸۶
پرسنل بخش ICU.....	۱۸۷
حافیت‌های پرستاری روتین از بیماران بستری در بخش ICU.....	۱۸۷
نوع مراقبت‌های پرستاری در بخش ICU را به یازده دسته می‌توان طبقه بندی نمود (۵۵).....	۱۸۸
نمونه‌ای از ارزیابی ریسک در بخش ICU از طریق روش FMEA.....	۱۹۲
نوشته روش FMEA برای ارزیابی ریسک مراقبت‌های پرستاری.....	۱۹۴
فصل چهارم: راهکارهای کاهش ریسک و اجرای مدیریت ریسک بالینی.....	۱۹۹
مقدمه.....	۲۰۰
پنج عامل موفقیت مدیریت ریسک در محیط‌های بهداشتی درمانی.....	۲۰۱
هفت عامل تأثیرگذار بر عملکرد این.....	۲۰۲
ضمایم.....	۲۰۹
منابع.....	۲۴۳

فهرست جداول

جدول (۱-۱). عناصر و اجزای ریسک قابل ملاحظه در برنامه ریزی	۲۲
جدول (۱-۲). مقایسه تطبیقی مدل‌ها و تکنیک‌های منتخب مدیریت ریسک در بهداشت و درمان	۶۳
جدول (۲-۱). فرآیند اولیه پذیرش بیمار جهت جراحی با الگوگیری از چک لیست SURPASS	۹۸
جدول (۲-۲). حالت خطر ۱ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام آزمایشات مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۱)	۱۱۵
جدول (۲-۳). حالت خطر ۲ مربوط به انجام مشاوره بیهوشی قبل از ورود به اتاق عمل (کد فرآیند خطر: ۳-۱)	۱۱۷
جدول (۲-۴). حالت خطر ۳ مربوط به هماهنگی پزشک با اتاق عمل جهت تعیین تعداد اعمال جراحی و اولویت بندی آن‌ها (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۲)	۱۱۸
جدول (۲-۵). حالت خطر ۴ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام دستورات دارویی و سرم‌های مورد نیاز	۱۱۹
جدول (۲-۶). حالت خطر ۵ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور آنتی بیوتیک پروفلاکسی	۱۱۹
جدول (۲-۷). حالت خطر ۶ مربوط به انجام مشاوره بیهوشی قبل از ورود به اتاق عمل (کد فرآیند خطر: ۱-۳-۱)	۱۲۰
جدول (۲-۸). حالت خطر ۷ مربوط به هماهنگی پزشک با اتاق عمل جهت تعیین تعداد اعمال جراحی و اولویت بندی آن‌ها (کد فرآیند خطر: ۱-۲-۱)	۱۲۰
جدول (۲-۹). حالت خطر ۸ مربوط به هماهنگی پزشک با اتاق عمل جهت تعیین تعداد اعمال جراحی و اولویت بندی آن‌ها (کد فرآیند خطر: ۱-۲-۱)	۱۲۱
جدول (۲-۱۰). حالت خطر ۹ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه قطع به موقع داروهای ضد انعقاد در ها (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۸)	۱۲۱
جدول (۲-۱۱). حالت خطر ۱۰ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام گرافی‌های، سونوگرافی، MRI، CT و... (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۳)	۱۲۲
جدول (۲-۱۲). حالت خطر ۱۱ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور NPO بودن بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۷)	۱۲۳
جدول (۲-۱۳). حالت خطر ۱۲ مربوط به انجام مشاوره بیهوشی (کد فرآیند خطر: ۱-۳-۱)	۱۲۴
جدول (۲-۱۴). حالت خطر ۱۳ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام دستورات دارویی و سرم‌های مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۴)	۱۲۵
جدول (۲-۱۵). حالت خطر ۱۴ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور NPO بودن بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۷)	۱۲۵
جدول (۲-۱۶). حالت خطر ۱۵ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی برآماده سازی محل عمل (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۱۰)	۱۲۶

جدول (۱۷-۲). حالت خطر ۱۶ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر آماده سازی محل عمل (کد فرآیند خطر: ۱۰-۴-۱).....	۱۲۷
جدول (۱۸-۲). حالت خطر ۱۷ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر آماده سازی محل عمل (کد فرآیند خطر: ۲-۴-۱).....	۱۲۷
جدول (۱۹-۲). حالت خطر ۱۸ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر گرفتن نمونه خون و رزرو خون در صورت نیاز (کد فرآیند خطر: ۵-۴-۱).....	۱۲۸
جدول (۲۰-۲). حالت خطر ۱۹ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر گرفتن نمونه خون و رزرو خون در صورت نیاز (کد فرآیند خطر: ۵-۴-۱).....	۱۲۹
جدول (۲۱-۲). حالت خطر ۲۰ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر انجام دستورات دارویی و سرم‌های مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۴-۴-۱).....	۱۲۹
جدول (۲۲-۲). حالت خطر ۲۱ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور پزشک مبنی بر تزریق آنتی بیوتیک پروفلاکسی.....	۱۳۰
جدول (۲۳-۲). حالت خطر ۲۲ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه رزرو تحت ICU در صورت نیاز (کد فرآیند خطر: ۴-۴-۱).....	۱۳۱
جدول (۲۴-۲). حالت خطر ۲۳ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام کلیه مشاوره‌های مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۱).....	۱۳۲
جدول (۲۵-۲). حالت خطر ۲۴ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام کلیه مشاوره‌های مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۱).....	۱۳۲
جدول (۲۶-۲). حالت خطر ۲۵ مربوط به اجرای دستورات پزشک (کد فرآیند خطر: ۴-۱).....	۱۳۳
جدول (۲۷-۲). حالت خطر ۲۶ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام کلیه مشاوره‌های مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۱-۴-۱).....	۱۳۳
جدول (۲۸-۲). حالت خطر ۲۷ مربوط به اجرای دستورات پزشک (کد فرآیند خطر: ۴-۱).....	۱۳۴
جدول (۲۹-۲). حالت خطر ۲۸ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه دستور NPO بودن بیمار (کد فرآیند خطر: ۲-۴-۱).....	۱۳۴
جدول (۳۰-۲). حالت خطر ۲۹ مربوط به اجرای دستورات پزشک در حیطه انجام آزمایشات مورد نیاز (کد فرآیند خطر: ۷-۴-۱).....	۱۳۵
جدول (۳۱-۲). حالت خطر ۳۱ مربوط به انجام مشاوره بیهوشی قبل از ورود به اتاق عمل (کد فرآیند خطر: ۳-۱).....	۱۳۶
جدول (۳۲-۲). حالت خطر ۱ مربوط به بررسی مدارک پزشکی در حیطه فرم رضایت و برانیت (کد فرآیند خطر: ۱-۳-۱).....	۱۳۷
جدول (۳۳-۲). حالت خطر ۲ مربوط به بررسی آمادگی بیمار در حیطه پوشش لباس مناسب اتاق عمل توسط بیمار.....	۱۳۸
جدول (۳۴-۲). جدول شماره ۳۶-۲: حالت خطر ۳ مربوط به بررسی مدارک پزشکی در حیطه سوابق بیمار از نظر اعمال جراحی قبلی، بیماری‌های زمینه‌ای و حساسیت‌های دارویی و... (کد فرآیند خطر: ۳-۳-۲).....	۱۳۸
جدول (۳۵-۲). حالت خطر ۴ مربوط به شناسایی بیمار در حیطه معرفی پرسنل (خود اظهاری پرسنل) به بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۱-۲).....	۱۳۹

جدول (۲-۳۶). حالت خطر ۵ مربوط به آمادگی بیمار در حیطه بررسی وجود زخم بستر و هرگونه ضایعات غیر عادی در بدن بیمار.....	۱۴۰
جدول (۲-۳۷). حالت خطر ۶ مربوط به شناسایی در حیطه مطابقت مشخصات بیمار با پرونده، دستبند، نوع عمل، محل عمل و خود اظهاری بیمار (کد فرآیند خطر: ۲ و ۳-۱-۲).....	۱۴۰
جدول (۲-۳۸). حالت خطر ۷ مربوط به آمادگی بیمار در حیطه بررسی وسایل اضافی بیمار (کد فرآیند خطر: ۲-۲-۲).....	۱۴۱
جدول (۲-۳۹). حالت خطر ۸ مربوط به انتقال بیمار در حیطه رعایت اصول ایمنی (کد فرآیند خطر: ۲-۴-۲).....	۱۴۱
جدول (۲-۴۰). حالت خطر ۹ مربوط به مدارک پزشکی در حیطه بررسی علایم حیاتی در برگه مراقبت قبل از عمل (کد فرآیند خطر: ۲-۳-۹).....	۱۴۲
جدول (۲-۴۱). حالت خطر ۱۰ مربوط به مدارک پزشکی (کد فرآیند خطر: ۲-۳).....	۱۴۳
جدول (۲-۴۲). حالت خطر ۱۱ مربوط به اقدامات لازم پس از شروع عمل در حیطه تکمیل اوراق ۹ و ۱۱ پرونده بیمار (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۳-۵).....	۱۴۴
جدول (۲-۴۳). حالت خطر ۱۲ مربوط به اقدامات لازم برای بیمار قبل از شروع عمل در حیطه شناسایی کامل بیمار (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۳-۵).....	۱۴۵
جدول (۲-۴۴). حالت خطر ۱۳ مربوط به اقدامات لازم پس از اتمام عمل جراحی در حیطه انتقال ست‌ها به اتاق کار به طور کامل (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۴-۱).....	۱۴۵
جدول (۲-۴۵). حالت خطر ۱۴ مربوط به اقدامات لازم پس از شروع عمل در حیطه شمارش گاز و لنگاز و وسایل جراحی همراه با تیم جراحی (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۳-۴).....	۱۴۶
جدول (۲-۴۶). حالت خطر ۱۵ مربوط به اقدامات مدیریتی قبل از تحویل بیمار از ادمیت در حیطه اطمینان از کارایی و سالم بودن دستگاهها و تجهیزات اتاق عمل (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۱-۲).....	۱۴۶
جدول (۲-۴۷). حالت خطر ۱۶ مربوط به اقدامات لازم پس از شروع عمل جراحی در حیطه نگهداری و ارسال نمونه ها (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۳-۳).....	۱۴۷
جدول (۲-۴۸). حالت خطر ۱۷ مربوط به اقدامات مدیریتی قبل از تحویل بیمار از ادمیت در حیطه آماده و استریل بودن ست مخصوص شرکت‌ها (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۱-۸).....	۱۴۸
جدول (۲-۴۹). حالت خطر ۱۸ مربوط به اقدامات مدیریتی قبل از تحویل بیمار از ادمیت در حیطه آماده و استریل بودن ست مخصوص شرکت‌ها (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۱-۸).....	۱۴۸
جدول (۲-۵۰). حالت خطر ۱۹ مربوط به اقدامات مدیریتی قبل از تحویل بیمار از ادمیت در حیطه بررسی ست‌ها، پکها، پروتزها، تجهیزات و لوازم مصرفی قبل از شروع عمل (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۱-۱).....	۱۴۹
جدول (۲-۵۱). حالت خطر ۱۰ مربوط به اقدامات لازم پس از شروع عمل جراحی در حیطه تکمیل برگه شماره ۹ و ۱۱ پرونده بیمار (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۳-۵).....	۱۴۹
جدول (۲-۵۲). حالت خطر ۱۱ مربوط به اقدامات لازم پس از اتمام عمل جراحی در حیطه تحویل کامل پرونده و گرافیه‌ها و گزارش موارد مهم به تکنسین بیهوشی جهت تحویل به ریکاری (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۴-۵).....	۱۵۰
جدول (۲-۵۳). حالت خطر ۱۲ مربوط به اقدامات لازم پس از اتمام عمل جراحی در حیطه کلیه الزامات مربوط به انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۳-۱-۴-۲ و ۱).....	۱۵۱

جدول (۲-۵۴). حالت خطر ۱۳ مربوط به اقدامات مربوط به بیمار قبل از شروع عمل جراحی در حیطه کمک در پوزیشن بیمار بر حسب نوع عمل جراحی (کد فرآیند خطر: ۱۰-۲-۳).....	۱۵۲
جدول (۲-۵۵). حالت خطر ۱ مربوط به اقدامات حین بیهوشی در اتاق عمل در حیطه مانیتورینگ و کنترل سطح بیهوشی (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۲).....	۱۵۴
جدول (۲-۵۶). حالت خطر ۲ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه کنترل پرونده بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۲-۲).....	۱۵۴
جدول (۲-۵۷). حالت خطر ۳ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه کنترل نام، دستبند و پرونده بیمار (کد فرآیند خطر: ۲-۲-۳).....	۱۵۵
جدول (۲-۵۸). حالت خطر ۴ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه کنترل پرونده بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۲-۲).....	۱۵۶
جدول (۲-۵۹). حالت خطر ۵ مربوط به اقدامات حین بیهوشی در حیطه دریافت دستورات دارویی بر اساس دوز استاندارد و پزشک (کد فرآیند خطر: ۱۳-۳-۲).....	۱۵۶
جدول (۲-۶۰). حالت خطر ۶ مربوط به اقدامات حین بیهوشی بیمار در اتاق عمل در حیطه دقت و توجه در ارسال نمونه خون (کد فرآیند خطر: ۳-۲-۲).....	۱۵۷
جدول (۲-۶۱). حالت خطر ۷ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی بیمار) در حیطه ثابت نمودن سر بیمار جهت آه هوایی جهت لوله گذاری (کد فرآیند خطر: ۶-۲-۳).....	۱۵۸
جدول (۲-۶۲). حالت خطر ۸ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی بیمار) در حیطه برقراری راه وریدی IV_Line (کد فرآیند خطر: ۵-۲-۳).....	۱۵۹
جدول (۲-۶۳). حالت خطر ۹ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه کنترل پرونده بیمار، شناسایی بیمار و کنترل علائم حیاتی (کد فرآیند خطر: ۴-۲-۲).....	۱۵۹
جدول (۲-۶۴). حالت خطر ۱۰ مربوط به اقدامات حین بیهوشی بیمار در اتاق عمل در حیطه ثبت دقیق کلیه موارد در فرم برگ بیهوشی (کد فرآیند خطر: ۷-۳-۲).....	۱۶۰
جدول (۲-۶۵). حالت خطر ۱۱ مربوط به اقدامات بیهوشی هنگام حضور بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه ارائه توضیحات در رابطه با بیهوشی و کنترل علائم حیاتی و گزارش موارد غیر طبیعی (کد فرآیند خطر: ۴-۲-۳).....	۱۶۰
جدول (۲-۶۶). حالت خطر ۱۲ مربوط به اقدامات حین بیهوشی بیمار در اتاق عمل (قبل از بیهوشی) در حیطه دقت و توجه در ارسال نمونه خون (کد فرآیند خطر: ۳-۲-۳).....	۱۶۱
جدول (۲-۶۷). حالت خطر ۱۳ مربوط به اقدامات بیهوشی قبل از حضور بیمار در اتاق عمل در حیطه اطلاع از وجود داروها و امکانات بیهوشی مورد نیاز و گزارش موارد ناکافی یا کمبودها (کد فرآیند خطر: ۳-۲-۱).....	۱۶۲
جدول (۲-۶۸). حالت خطر ۱۴ مربوط به اقدامات حین تحویل بیمار به ریکاوری خروجی در حیطه انتقال بیمار به ریکاوری، گزارش مکتوب آخرین وضعیت بیمار، تحویل فرمهای تکمیل شده گزارشات و داروها و موارد کتبی لازم در مراحل قبل حین و بعد از بیهوشی به مسئول ریکاوری (کد فرآیند خطر: ۱-۲-۴).....	۱۶۳
جدول (۲-۶۹). حالت خطر ۱۵ مربوط به اقدامات حین بیهوشی بیمار در حیطه دقت و کنترل ویال داروهای مشابه (کد فرآیند خطر: ۱۲-۳-۲).....	۱۶۴

جدول (۲-۷۰). حالت خطر ۱۶ مربوط به اقدامات حین بیهوشی در حیطه حفاظت از سر و اندام بیمار(کد فرآیند خطر: ۲-۳-۳-۹-۳)*.....	۱۶۴
جدول (۲-۷۱). حالت خطر ۱ مربوط به اقدامات لازم جهت تحویل بیمار به ریکاور با همراهی تکنسین بیهوشی (کد فرآیند خطر: ۴-۱-۱).....	۱۶۶
جدول (۲-۷۲). حالت خطر ۲ مربوط به اقدامات لازم جهت بررسی اوراق پرونده بیمار و اجرای دستورات پزشک در حیطه تکمیل برگه شماره ۱۰ و ترخیص بیمار (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۴، ۴-۲-۴).....	۱۶۶
جدول (۲-۷۳). حالت خطر ۳ مربوط به اقدامات لازم جهت بررسی اوراق پرونده بیمار در حیطه تکمیل برگه شماره ۱۰ (کد فرآیند خطر: ۴-۲-۴).....	۱۶۸
جدول (۲-۷۴). حالت خطر ۴ مربوط به اقدامات لازم جهت اجرای دستورات پزشک در حیطه مستندات برگه شماره ۱۱ (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۲-۱).....	۱۶۹
جدول (۲-۷۵). حالت خطر ۵ مربوط به اقدامات لازم جهت اجرای دستورات پزشک در حیطه مستندات برگه شماره ۱۱ و اجازت ترخیص بیمار (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۲-۱).....	۱۶۹
جدول (۲-۷۶). حالت خطر ۶ مربوط به اقدامات لازم جهت تحویل بیمار در حیطه ثبت داده‌ها در HIS(کد فرآیند خطر: ۴-۱-۳).....	۱۷۰
جدول (۲-۷۷). حالت خطر ۷ مربوط به اقدامات لازم جهت اجرای دستورات پزشک در حیطه مستندات برگه شماره ۱۱ (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۲-۱).....	۱۷۰
جدول (۲-۷۸). حالت خطر ۸ مربوط به اقدامات لازم جهت تحویل بیمار در حیطه قرار دادن تخت هر بیمار در یک سایت (کد فرآیند خطر: ۴-۳-۵).....	۱۷۱
جدول (۲-۷۹). حالت خطر ۱ مربوط به اقدامات لازم جهت تحویل بیمار در حیطه شناسایی بیمار (کد فرآیند خطر: ۱-۵-۱۷۳).....	۱۷۳
جدول (۲-۸۰). حالت خطر ۲ مربوط به اقدامات لازم جهت تحویل بیمار در حیطه شناسایی بیمار و تکمیل دفتر انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۵ و ۱۰-۴-۵).....	۱۷۳
جدول (۲-۸۱). حالت خطر ۳ مربوط به اقدامات لازم جهت انجام هم‌هنگی‌ها و آمادگی‌های لازم جهت انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۵-۳).....	۱۷۴
جدول (۲-۸۲). حالت خطر ۴ مربوط به اقدامات لازم جهت انجام هم‌هنگی‌ها و آمادگی‌های لازم جهت انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۵-۳).....	۱۷۴
جدول (۲-۸۳). حالت خطر ۵ مربوط به اقدامات لازم جهت انجام هم‌هنگی‌ها و آمادگی‌های لازم جهت انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۵-۳).....	۱۷۵
جدول (۲-۸۴). حالت خطر ۶ مربوط به اقدامات لازم جهت انجام هم‌هنگی‌ها و آمادگی‌های لازم جهت انتقال بیمار (کد فرآیند خطر: ۵-۳).....	۱۷۵
جدول (۲-۸۵). حالت خطر ۷ مربوط به انجام هم‌هنگی‌ها و آمادگی‌های لازم جهت انتقال بیمار.....	۱۷۶
جدول (۱-۱). مفاهیم عملکردی رویکرد ABS و WBS.....	۲۴۲

فهرست شکل‌ها

شکل (۱-۱). چرخه مدیریت ریسک در بهداشت و درمان	۲۷
شکل (۱-۲). منابع اطلاعاتی شناسایی ریسک	۳۴
شکل (۱-۳). فرم درخت خطا	۴۵
شکل (۱-۴). مراحل اجرای مدل RCA	۵۸

www.ketab.ir

مقدمه

حیطه مدیریت ریسک با چالش‌های بسیاری همراه است. دانشجویانی که وارد حیطه تخصصی مدیریت ریسک در بهداشت و درمان می‌شوند، با چالش‌ها، هیجانات، موانع و حتی احساس سردرگمی و تعصب شدید همراه با شور و اشتیاق فراوان مواجهه می‌شوند که بلاس قوی‌ای از تعهد و رسیدن به هدف همراه است. مدیریت ریسک توقف آنی در یک جاده نیست بلکه یک سفر طولانی است. هریک از شما که به دنبال مسائل چالش برانگیز باشید، بدانید که این عوامل تغییر متصور کرده باشید، سیستم‌ها و پروسه‌های سازمانی را درک کرده باشد و توانایی ایجاد تصویری بزرگ از هر یک از نقاط داشته باشید، در حقیقت توانایی مدیریت ریسک را دارید.

پست مدیران ریسک همواره با فعالیت‌های فعالیت‌های پایان ناپذیر و خستگی ناپذیر همراه است. شاید این اصطلاح که شغل همان چیزی است خودتان آن را می‌سازید را شنیده باشید. این همان مفهوم مدیریت ریسک در بهداشت و درمان است. همواره راجع به ضرورت داشتن تخصص و تجربه (همان چیزی که در شرح شغل اشاره است) برای انجام وظایف و مسئولیت‌های محوله صحبت شده است، اما به ندرت راجع به مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی که به همان اندازه نیز مهم هستند به خصوص در حوزه مدیریت ریسک توجه شده است. این ویژگی‌ها شامل توانایی قضاوت صحیح، سرسختی، شهود، مهارت تفکر انتقادی، توانایی تیمی کارکردن و رهبری آن و مهارت برقراری ارتباط هم به صورت فردی و هم کتبی است. این ویژگی‌های شخصیتی برای هر شغل در شرح شغل تعریف نمی‌شوند. زیرا به سختی قابل سنجش هستند و در مصاحبه‌ها ارزیابی آن‌ها مشکل است.

با اینکه تمرکز مسئولیت‌های حرفه مدیریت ریسک در طول زمان تغییر کرده است، اصول زیربنایی آن همچنان به قوت خود باقی است. هیچ یک از اصول در مدیریت ریسک تاکنون از نظر دور نمانده است. منتهی به ارزش اطلاعات مدیریت ریسک افزوده شده

است. این ارزش اطلاعاتی از طریق تدوین و ارائه‌ی پروتکل‌ها، رویه و روندها، سیستم‌ها، قوانین، پیشرفت‌های تکنولوژیکی و استراتژی کاربردی بدست آمده است. آنچه که تغییر کرده است، نحوه‌ی ارزیابی ریسک‌های سازمانی، اثر یک ریسک بر روی دیگر ریسک‌ها و رویکرد ما جهت کاهش یا مدیریت آن ریسک‌ها از طریق بکارگیری استراتژی‌های مالی و کنترل ریسک می‌باشد. فیلد تخصصی مدیریت ریسک بالینی همچنان رو به سمت تعالی، پیشرفت و توسعه دارد، زیرا مفهوم تشکیلات و مباحث مهم مدیریت ریسک به سازمان‌های بهداشت درمانی کشیده شده است. این موضوع، رشد و تغییر مسئولیت حرفه‌ای مدیران ریسک را به دنبال دارد.

در محیط‌های بهداشتی درمانی امروزه، متخصص مدیریت ریسک نقش تسهیل کننده، واسطه، مذاکره کننده، مانع کننده، رهبر و عامل تغییر را به عهده دارد. البته عملکرد این حرفه با بکارگیری مهارت‌های استیکی برای تدوین و اجرای استراتژی‌ها تغییر کرده است. در حقیقت نقش مدیران ریسک رو به سمت پیشگیری دارد تا واکنشی. در نهایت چالش مدیریت ریسک چگونگی عمل مدیران با منابع محدود و در عین حال حفظ کیفیت زندگی است.